

Interiér, 2.9.2008, Inspirace světlem a přírodou

Mgr. Anna Prokopová

* Národní cenu Grand Prix architektů 2008 v kategorii Interiér získali za futuristické schodiště v nové budově **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR** v Praze architekti Jan Šesták a Marek Deyl z pražského studia pha.

Mezinárodní porotu schodiště oslnilo především svými formálními kvalitami.

Při této příležitosti jsme J. Šestákovi položili několik otázek:

* Čím jste se při návrhu centrálního schodiště budovy Ústavu molekulární genetiky inspiroval? Porota zmiňuje přírodní inspiraci, kdy dominantní svislé linie schodiště navozují pocit deště...

Schodiště je především výsledkem úvah nad přirozeným denním prosvětlením centrální vertikály v jinak prostorově racionálně řešené budově. Střešní světlíky přivádějí světlo skrz schodišťové stupně z porořstů a skleněnou podestu až na úroveň suterénu. Svislé linie strun tvoří zábradlí, nesou madla a zároveň lze konstatovat, že mohou navozovat výše zmíněný pocit, respektive úmyslem bylo podpořit dojem svislého proudu světla a minimalizovat konstrukci zábradlí.

* Když jste před několika lety s kolegou Markem Deylem navrhovali interiér přízemí a suterénu Tančícího domu, bojovali jste s limity "roztančené stavby", které se však paradoxně stávaly také inspirací. Jak tomu bylo při navrhování interiéru Ústavu molekulární genetiky? S jakými limity jste se tam museli vyrovnávat?

V tomto případě musíme zejména poděkovat architektonickému atelieru Y, že nás přizval ke spolupráci a investorovi za odvahu realizovat tato náročnější řešení, která nebyla výsledkem souboje, ale spíše snahou o doplnění racionální stavby výzkumného ústavu o nadstandardní a pečlivě promyšlené prvky, které ji jako celek dále povýší a budou i jistou reprezentací české vědy při neustálém kontaktu se zahraničím.

* Podle reakcí zaměstnanců, akademiků i odborníků se vám to opravdu podařilo. Novostavba sklízí sám obdiv. Zásahu na tom má zřejmě i dobrá spolupráce se zmíněným generálním projektantem?

Myslím, že spolupráce, v podstatě teprve druhá významnější, se opět osvědčila. Zkušenosti atelieru Y s těmito typy staveb a jejich technologiemi na jedné straně a naše chuť zabývat se detailně vybranými částmi budovy vytvořila dobrou kombinaci.

* Nadstandardní řešení vstupní haly a navazujících prostor si vyžádalo použití nevšedních materiálů a designových prvků. Můžete některé z nich uvést?

Modifikovali jsme některé již dříve použité prvky, jako obklad sloupů nerezovým tahokovem, pnutý pohled Barrisol a vyzkoušeli i některé nové – obklad bloku gastroprovozu laminátovou fólií se speciálním potiskem vlnící se vodní hladiny, i jako jistého symbolického připomenutí prvotního prostředí, ze kterého vzešel život, zkoumaný nyní na molekulární úrovni tímto ústavem.

* Jaké hlavní zásady je podle vás třeba dodržovat, aby vznikl dobrý interiér?

Hlavní zásadou je vědět proč něco dělám a navrhuji. Důvod existence tvarů proporcí a použitých materiálů. Jednoduchý návod není a zdá se mi, že také nelze snadno obejít dlouhodobou zkušenost architekta.

Foto popis| Grand Prix architektů 2008 získaly schody v novém sídle Ústavu molekulární genetiky v Praze.

Foto popis| Pohled do vstupní haly.

Foto popis| Architekti Jan Šesták (vpravo) a Marek Deyl ze studia pha.

Foto popis| Centrální schodiště tvoří hlavní vertikální i horizontální komunikační uzel v celé budově. Jeho odlehčená konstrukce je doplněná skleněnými podestami a zábradlím. Schodnice jsou z ocelových plechů řezaných vodním paprskem do zalamovaného tvaru, doplněné stupnicemi z nerezového pororoštu, který je použit také jako výplň podest a části plochy u výtahů. Hlavní podesta u výtahů je skleněná, uložená na prodlouženou konstrukci schodnic a příčných prvků stejného průřezu jako schodnice. Skla jsou potištěna protiskluzovým grafickým rastrem. Zábradlí tvoří průběžné svislé nerezové struny v rastru schodišťových stupňů, doplněné o nerezová madla a části tvořené skly. Struny jsou kotveny do konstrukce stavby a jsou vypnuty napínáky umístěnými na podlaze suterénu.

Foto autor| Foto: Filip Šlapal

Interiér, 2.9.2008, Nový Ústav molekulární genetiky

* Nová, architektonicky výrazná a špičkovou technologií vybavená budova Ústavu molekulární genetiky byla postavena v areálu biologických ústavů **Akademie věd ČR** v Praze-Krči. Soustava laboratorních jednotek, velkorysá vstupní hala s centrálním schodištěm a společenská část tvoří nové pracoviště výzkumného ústavu srovnatelné s obdobnými stavbami v Evropě. Na hlavní budovu laboratoří navazuje objekt zvířetníku a konferenční sál.

Modulová soustava pracovišť

Autorem projektu je architektonická kancelář Ypsilon, která má bohaté zkušenosti s navrhováním zdravotnických staveb. Pro koncept hlavní budovy laboratoří zvolila modulovou soustavu, umožňující vytvářet různé velikosti pracovišť s případnými zvláštními požadavky na provoz a prostředí. Uspořádání podlaží se střední hlavní vertikálou a dvěma uzavřenými částmi umožňuje úpravy a změny aniž by bylo vyřazeno z provozu celé patro.

Do nich jsou řazeny výzkumné skupiny (3-4) s příbuzným výzkumným zaměřením. Tento stav se bude v budoucnu často měnit, proto dispozice sleduje maximální variabilitu půdorysu. Po obvodě jsou pouze laboratoře a kanceláře. Sklady, chladírny a místnosti pro těžké přístroje jsou v centru půdorysu, aby neblokovaly přeměny v laboratorním traktu.

Neméně důležitou částí projektu je i složitá soustava technického zařízení budovy. Představuje včetně inženýrských staveb téměř třicet stavebních objektů a provozních souborů. Po zkušenostech s realizacemi zdravotnických staveb byly již v úvodní koncepci budovy zkoumány a zvažovány všechna nezbytná zařízení nutná pro chod výzkumných laboratoří. Dostatečně dimenzované prostory pro strojovny, umístění hlavních tras rozvodů, aby nebyl rušen provoz v laboratořích apod. Koncept byl tak zachován ve všech stupních projektu a ani při realizaci nedocházelo k zásadním změnám.

K tomu přispěla i volba dostatečné výšky podlaží (4,2 m) umožňující bezproblémové a přehledné vedení všech instalací k laboratorním stolům a přístrojům. V běžných laboratořích jsou tato vedení z důvodu oprav a případných změn vedena volně, bez podhledů.

Nosná konstrukce budovy je zmontovaného železobetonového skeletu.

Základní konstrukční moduly jsou násobky základního rozměru fasády (1,1 m) a to 6,6 x 6,9m a 6,6 x 6,6m ve vnitřních traktech půdorysu. S ohledem na poměrně velké zatížení a požadavek minimální deformace stropních tabulí je konstrukce navržena jako spřažená s maximálním využitím předpjatého betonu.

Vzduchotechnika

Většina prostorů budovy má zajištěno nucené větrání s celoroční úpravou teploty. Podle požadavků instalované technologie jsou některé prostory klimatizovány. Určitým kompromisem, umožňujícím v případě potřeby i možnost přímého větrání, jsou malá sklápěcí křídla oken. Vzduchotechnická zařízení jsou umístěna ve strojovnách v suterénu a na střeše. Jejich rozmístění odpovídá nárokům obsluhovaných prostorů. Přírodní a kombinovaná zařízení jsou umístěna do strojoven v suterénu, kam je venkovní vzduch přiváděn nasávacími kanály a rozveden k nasávacím otvorům vzduchotechnických jednotek. Přiváděný vzduch je pak filtrován kapsovými filtry F5.

Řešení interiéru

Materiály pro použití v interiéru byly vybírány výhradně s příslušnými atesty pro daná prostředí. Podmínkou byla především snadná údržba, možnost dezinfekce, případně antibakteriální a antistatické vlastnosti materiálu - například malby Oikos-ultrasatin nebo přírodní linoleum Marmoleum-Real a další. Zařízení interiéru a design významných částí stavby je dílem pražského studia pha (viz str. 2), spolupracujícím na realizaci od začátku řešení koncepce budovy. Přání investora vytvořit nejenom dobře fungující, ale i reprezentativní ústav umožnilo velkorysé pojetí stavby, v obdobných podmínkách České republiky dosud výjimečné.

Tato koncepce se projevila zejména při řešení vstupních a společenských prostor s kavárnou, bloku pro prezentaci prací ústavu i v návrhu centrální vertikály, venkovního schodiště a dalších segmentů stavby. Spolupráce s designéry pokračovala i při řešení zařízení kongresového sálu a jídelny zaměstnanců.

Velkorysé společenské prostory

Projekt vstupní haly a navazujících víceúčelových prostor s provozem baru s občerstvením a venkovní terasou, kanceláře ředitelství a konferenční sál navazuje na výtvarně architektonické řešení parteru budovy, terénní úpravy a venkovní společenské plochy. Řešení vychází z názoru, že vstupní hala i víceúčelové prostory jsou jedním společenským prostorem, který by měl být i jednotně řešen. Prostor je členěn několika výraznými prvky s náznakem symbolického významu – každý odpovídající jedné funkci. Modrý blok smotivem vody, jako prvotního prostředí pro život a jeho struktury, vymezuje prostor baru včetně servisního zázemí. Barevně řešená plocha koberce je volně umístěná do čtverce mezi sloupy přesahující z haly do víceúčelových prostor a je určena pro čekající návštěvníky ústavu.

Pro motiv je použito fotografické předlohy smotivem mikroskopické zvětšeniny buněk.

Žlutý blok (servisní blok kancelář ředitelství) je vybaven vitrinou s výstavním systémem sloužícím pro prezentaci výsledků práce ústavu. Výrazným prvkem je obklad kulatých betonových sloupů nerezovým tahokovem, který je v hale ukončen transparentní Barrisolovou „hlavicí“ v podhledu, skrze kterou prochází umělé osvětlení.

Konferenční sál

Nová, jednopodlažní přístavba s konferenčním sálem, foyerem, salonkem, jídelnou a zázemím půdorysně i vzhledově navazuje na výtvarně architektonické řešení hlavní budovy, se kterou je spojena koridorem. Nosný systém přístavby tvoří vyzdívaný železobetonový monolitický skelet s kulatými betonovými sloupy, obloženými v jídelně nerezovým tahokovem. Sloup se tak stává výtvarným prvkem interiéru. V interiéru se opakují i další charakteristické prvky: modrý obklad smotivem vody na stěnách. Obkladové desky s potištěnou fólií byly přivezeny z italské výroby a namísto sesazovány.

Novotvar konferenčního sálu je naopak zdůrazněn použitím nového materiálu – dřevěného obkladu vnějších stěn s integrovanými dveřmi a šatními boxy.

Obklad je doplněn posuvným panelem umožňujícím oddělit prostor předsálí. Podlahu jídelny a foyer tvoří slinutá keramická dlažba v šedivém odstínu s dezénem linek, které jsou použity jako šachovnice v obou směrech. Podobně jako v hale hlavní budovy je vynechán jeden čtverec pro vložení dřevěné podlahy členící dále prostor. Interiér stupňovitého sálu je samostatným celkem obsahujícím celou řadu specifických technologií, které byly rovněž koordinovány s projektem interiéru. Výraznými dominantními prvky sálu jsou bloky kožených bílých sedadel a zvlněný Barrisolový podhled. Ostatní plochy a prvky sálu jsou řešeny neutrálně.

Samotný podhled vytváří svým zvlněním výřezy svislých ploch, které jsou využity pro osazení prvků osvětlení, ozvučení a částečně i pro vzduchotechniku. Motiv zvlnění dále využívá prostoru mezi hlavními ocelovými nosníky zastřešení sálu pro optické (i faktické) zvýšení interiéru.

V neposlední řadě pak dynamická rytmizace zvlnění symbolicky odkazuje, jako již jiné realizované prvky interiéru, k organickému nelineárnímu světu, který je základním předmětem výzkumu Ústavu molekulární genetiky. (rok) investor: **Ústav molekulární genetiky AV ČR** projektant: Ing. arch. Jan Šesták, Architektonický ateliér Ypsilon, spol. s r. o. spoluautoři: M. A. arch. Jan Šesták jr. aMgr. A. Marek Deyl Studio PHA zhotovitel stavby: Skanska CZ a.s., divize Pozemní stavitelství Čechy projektový manažer: Ing. Jan Matela projekt laboratorní technologie:

Labina spol. s r. o. hlavní subdodavatelé: Sicon s. r. o. (projekt a dodávka nosné konstrukce) Termetal s. r. o. (hlavní schodiště a nerezové obklady) 3D H. Interier, s. r. o. (interiér vstupní části a ředitelství ÚMG)

Obrázek

* Půdorys 2. patra hlavní budovy.

* Příčný řez. * Půdorys přízemí.

* Podélný řez.

Foto popis| Prostor vstupní haly a víceúčelového zázemí s občerstvením je členěn několika výraznými prvky s náznakem symbolického významu – každý odpovídá jedné funkci.

Foto popis| Zajímavým způsobem je navržený podhled konferenčního sálu. Je třívrstvý, tvořený protipožárním sádkartonovým obkladem ocelové konstrukce střechy, akustickým, zvuk pohlcujícím podhledem a spodní pohledovou folií Barrisol.

Foto popis| Kulaté sloupy jsou dominantním prvkem vstupní haly a přilehlých víceúčelových prostor.

Foto autor| Foto: Filip Šlapal, výkresy: archiv ateliéru Ypsilon